

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De Obligatione Matrimoniali secundum Legem Naturae

Wernher, Johann Balthasar von

Lipsiae, 1698

§. XXVI

urn:nbn:de:bsz:31-102612

va cura est. Similiter id naturæ matrimonii repugnat, quòd Judæo-
tum consuetudine maritus quidem habebat licentiam dimittendi
uxorem; hæc autem ab ipso invito divertere non poterat; unicò
casu exceptò, si quis nimirum calumniatus esset, se in primo con-
gressu uxorem non invenisse virginem. Vid. *Pufend. d. J. N. &*
G. l. VI. c. 4. §. 23. Ineptum profectò morem! Quid enim? Annon
pactis, quæ matrimonio tacite insunt, æquale jus mutuo conjugibus
in corpora quæsitum est? Ut taceam, lepidos homines nullum cer-
tum & infallibile virginitatis signum scire potuisse. His ergò ita
expositis, concludimus, nec additum neque detractum quicquam
in hoc argumentò esse dispositioni Juris Nat. lege Divinâ, pari mo-
dò in Veteri & Novò foedere se exerente. Nec obstat, quòd Chri-
stus passim in N. T. solum adulterium pro legitima dissolvendi ma-
trimonium causa agnoscat. Cùm enim de hoc argumento loquitur,
semper eum supponit casum, quò constitutum & validum matri-
monium conjux abrumpere possit; quò ipsò tamen vinculum non
inducit vel eò casu, quò non tam facit, quàm patitur divortium con-
jux, v. gr. ab altero malitiosè desertus, vel quo matrimonium perse
defectus aliquis, ut ineptitudo ad copulam viciat.

§. XXV.

Illud etiam firmum manet, solam morum perversitatem in
conjugè & animorum in utroque disparitatem, justam divortii
causam, uti non Jure naturæ, quòd supra ostendimus, ita nec Lege
divinâ esse; & proinde hodiernum eam ad dissolvendum matrimo-
niale vinculum neutiquam sufficere, utut quoad thorum & mensam
salvò manente vinculo matrimoniali, separatio suscipi, circumstan-
tiis ita ferentibus, possit. *Dedek. V. 3. Conf. l. 4. sect. 2. p. 442. Reusn.*
l. 1. Consult. 8. & 16. Carpz. Jurispr. Eccles. p. 2. d. 210. 215 seqq.

§. XXVI.

Igitur mirari subit grandem laborem, quem ad contrarium
deducendum peculiari tractatu suscepit *Johannes Miltonus*; nisi for-
tasse, quòd *Pufendorsius* suspicatur, domesticæ ipsi miserix ad
operam talem tam anxie navandam impulerunt. In recensendis
ejus præcipuis argumentis, quibus figmentum hoc suum tueri nititur,
industriam se exhibet. *Pufend. c. l. §. 24.* Quæ singula nos, id enim
is in

is in plerisque generaliter quædam respondisse contentus haud fecit,
 dissolvere conabimur. Primum itaque sententiæ suæ tanquam funda-
 mentum subternit, *ex verbis instituti divinitus matrimonii apparere
 nobilissimum scopum, quem DEUS ob oculos habuerit, fuisse commo-
 dam & amicabilem conversationem viri cum muliere medendis vitæ
 molestiis: propagationem generis, cujus in sequentibus demum ver-
 bis mentio fit, finem esse matrimonii, qui priori dignitate cedat.* Re-
 ctè verò *Pufendorfius* hypotheseos hujus veritatem negat, quærit-
 que rationem, cur *DEUS*, si per societatem conjugalem non pri-
 mariò sobolis procreationem intenderet, non virum viro potius,
 quàm feminæ conjunxerit, multò minorem sanè, si à voluptate,
 quæ sobolis procreandæ negotium comitatur, viro jucunditatem
 allatura, quàm si cum paræ sexûs persona in vitæ societatem coiisset;
 quam rem manifestò puerorum & senum exemplò *Pufendorfius c.
 l.* illustrat. Ad locum *Gen. II. v. 18.* respondemus primò in genere,
 solum ordinem, nisi firma subsit simul ratio, præstantiam rei præ-
 alia largiri non posse. Deinde verba ista, *Parabimus ei auxilium,*
 non respiciunt determinatè alterutrum conjugii finem, sed genera-
 lia sunt, & ab utroque præscindunt, ita, ut ad utrumque commo-
 dè applicari possint; & auxilium illud adjumentum, cum in pro-
 ducendâ sobole, tum in molliendis vitæ molestiis significet. In
 specie urget primò perversitatem morum, contumacemque & es-
 mendationis impatientem indolem graviorem abrumpendi causam
 esse, quàm morbum fonticum, aut fœditatem & aliam quamcun-
 que, ob quam tamen olim Judæis *Deuter. XXIV.* divortia permiffa
 fuerint. Separanda autem & distingvenda hîc sunt, quæ cum lon-
 gè diversa sint, ipse tamen miscet. Nam si de morbo ipsi fontico
 matrimonium præcedente sermo sit, ob quem conjux ad copulam
 ineptus planè est, nego disparitatem animorum, renitensque &
 pervicax alterutrius conjugis ingenium graviorem divortii causam
 esse; cum non nisi pactum conjugis secundarium lædat, morumque
 in melius iturorum saltem spes supersit, priori illo nunquam, quod
 præsupponitur removendo atque inhabilem reddente conjugem,
 ad standum pacto principali. Porro ait, *nullam societatem obstrin-
 gere socios, contra institutæ societatis principalem finem, aut contra*

intentionem & spem utriusque aut alterutrius in societatem coeunti-
um; jam autem voluisse DEUM adungere viro auxilium familia-
re & domesticum, non autem tortorem &c. Sed jam supra diximus,
aliam esse hujus conjugalis, quam alterius alicujus societatis ratio-
nem. Cum enim ex rerum communione perpetuæ soleant lites e-
nasci; Inde ad concedendum ab ea discessum procliviores solent
LL. esse, quod secus in arctissima hæc vitæ societate & consuetu-
dine. Præterea hypothese falsæ inititur, quod ait, *precipua
conjugii finem esse adiutorium mutuum*; Contrarium enim jam su-
pra à nobis demonstratum est. Accusat etiam absurditatis Jus Ca-
nonicum, quod frigiditatis, non morum acerbitatis rationem in-
dissociando matrimonio habuerit; cum illa confestim se prodat.
Hi autem sæpenumerò primùm mollissimè & humanissimè con-
suetudinis specie imponant. At eum est hæc valdè infirma ratio.
Sive enim ab initio statim manifestum sit, sive ex intervallo se
prodat, modò sit vitium substantiale, matrimonium vitiat. *Pu-
gnare item cum lege caritatis, putat, cogere hominem, ut in perpetua
calamitate hereat, in eaque sciat, nullum nisi mortis remedium su-
peresse.* Fictitia verò hæc pugna est. Neque enim caritatem læ-
dit, petere, ut individua sit cum illa persona consuetudo, quam
quis semel bonorum malorumque sociam delegit; cui consuetudi-
ni si quæ adhæret calamitas, & æquo illa animo ferenda, & evita-
re eam conjux maximam partem potest, si manentibus, ut innui-
mus supra, cæteris conjugii officiis, à cohabitatione quotidianâ &
familiari tamdiu se abstineat, quoad ipsius mores in melius haud
iverint. Præsidium etiam sententiæ suæ querit in eo, quod *sacra
Scriptum matrimonium ad evitandas tentationes sive deat, que comitari
celibatum soleant. Nullas autem majores tentationes esse posse,
quàm si pervicax immorigeri ingenii sociæ alicui contingat.* Cu-
jusmodi autem hæc tentationes, de quibus loquitur, sint, satis in-
telligere non possum; Nam præterquam, quod non semper hoc ca-
su necessariò tentationes sub oriuntur, removeri eæ, & evi-
tari per consuetudinem matrimonialem, quæ morum perversi-
tas non semper tollit, possunt. Maimonidis & Bodini testimonia,
quæ adducit, nullum veritati præjudicium afferre possunt; neque
sen-

sententiæ ipsius favet locus, ad quem sæpius confugit, *Deut.*
XXIV. Falsò enim existimat, ibi, ob qualemcunqve corporis foedi-
tatem permissum fuisse Judæis divortium cum conjuge facere, cum,
quod insuperioribus ostendimus, Mosaica ista conniventia licitum
non fecerit divortium in foro diuino, sed à poena solùm in foro ex-
terno & hominum proptereà sustinenda liberaverit. Nec quic-
quam premit, quòd ait, matrimonium consensione animorum,
constitui; adeoque deficiente illà voluntatum combinatione, di-
vortio meritò locum esse. Disting. enim probè est id, quod essenti-
am matrimonio largitur, seu illud constituit, ab eo, in qua consti-
tutum jam subsistit. Prius conjunctio animorum est, sine qua exi-
stere matrimonium non potest, subsistentia autem ejusdem non
desiderat præcisè hujus voluntatis non interruptam continuatio-
nem; quæ & multorum contractuum natura est, ut à consensu mu-
tuo substantiam accipiant. Subsistunt autem, ut ut pars altera ex
postfacto supervenientem dissensum] alleget. Nam hic valet illud
vulgare: *Quod ab initio est voluntatis, ex postfacto sit necessitatis.*
Et hæc præcipua præsidia sunt, quæ *Miltonus* pro tuenda sententia
suà promit, De quibus confer omnino *Puffend. d. J. N. & G. l. VI.*
c. 1. §. 24. Ego de diffusa hac & utilissima materia præcipua secun-
dum Jus N. exegisse satis habens, hic fontes claudo, Tibique, Æ-
TERNI PATRIS ÆTERNA PROLES, & pro præstito hacten-
us auxilio grates submissè ego, & in futurum quoque
tempus studia mea humillimè
commendo!

F I N I S.

